

Nieuwsbrief Netwerk Zinnige Zorg

Thema:
**Passende zorg
en duurzame
zorg**

nr. 5 | 2022

Samen op naar een duurzame gezondheidszorg

Het is een belangrijke maatschappelijke uitdaging, het is urgenter dan ooit én het drijft zorgprofessionals. Duurzaamheid in de zorg. We dragen als gezondheidszorg actief ons steentje bij aan een gezondere samenleving en het voorkomen van zwaardere zorg. Maar tegelijkertijd heeft ook de zorg haar effect op duurzaamheid. Dat kan, moet en doen we anders.

Tijdens de netwerkbijeenkomst van 26 juni zagen we dat passende zorg kan bijdragen aan het verlagen van de CO₂-uitstoot met 25%. Een van de speerpunten van de visie Rivas Zorggroep 2030 is duurzame zorg. Onze ambitie voor het ziekenhuis in 2022 is om 30% van de consulten (45.000) digitaal op afstand te realiseren. Hierdoor besparen we 726.216 reiskilometers, wat gelijk staat aan: 18 rondjes om de aarde, 960 keer vliegen van Amsterdam naar Parijs en ruim 360 m³ poolijs dat niet smelt. Momenteel hebben we al meer dan 15.000 digitale consulten verzorgd. Ook in de wijkverpleging verminderen en vergroenen we de reisbewegingen. En we ondernemen nog meer actie om onze CO₂-voetafdruk te verkleinen, zo wordt een deel van de zorg van Rivas geleverd door zelfopgewekte schone energie. We hebben 1.650 zonnepanelen geplaatst op twee locaties. Samen wekken de panelen een hoeveelheid schone energie op, die gelijk staat aan het jaarverbruik van 182 huishoudens.

En juist in het verduurzamen van de zorg vinden we zeggenschap van onze medewerkers erg belangrijk. We stimuleren en faciliteren laagdrempelige duurzaamheidsinitiatieven op de werkvloer. Zo kunnen medewerkers hun ideeën voor duurzaamheid aandragen via een online platform. We verduurzamen niet alleen onze zorg, maar ook de bedrijfsvoering en het vastgoed.

En niet alleen wij zijn bezig met duurzame initiatieven. Ook zijn er vanuit ons ervaringsnetwerk Zinnige Zorg, waar we allemaal deel van uitmaken, verschillende duurzame initiatieven, zowel op passende zorg als op bedrijfsvoering bedacht en uitgewerkt. Alle partners binnen het netwerk ontwikkelen initiatieven, we nemen goede voorbeelden van elkaar over en zo lopen we daarin samen voorop. Wat zou het mooi zijn als het 2030 is en we de ambitie op het vlak van duurzaamheid met vlag en wimpel hebben gerealiseerd. Samen op naar een duurzame gezondheidszorg!

Pant^ëin

W Noordwest
Ziekenhuisgroep

DIJLANDER
ZIEKENHUIS

cWZ een
santoon
ziekenhuis

Rivas
Uw zorg goed geregeld

Yulius

et:z
BUITENGEWOON

BUURTZORG

catharina
een santoon ziekenhuis

Radboudumc

máxima mc

Groene Hart Ziekenhuis
Open voor iedereen

Thebe

GGZ
Noord-Holland-Noord

GGZ
Oost Brabant

Albert
Schweitzer
ziekenhuis

VCZ
COÖPERATIE VCZ
Voorop in gezondheid en zorg.
Voor iedereen.

B
bernhoven

Nieuwste FIT-initiatieven

FIT-initiatieven zijn initiatieven die bijdragen aan een fitte gezonde bedrijfsvoering, slimmere inzet van schaars personeel en/of actief bijdragen aan duurzaamheid. Zijn de initiatieven volledig duurzaam? Dan noemen we ze groene FIT-initiatieven. (Zorg) professionals bedenken de initiatieven, en VGZ werkt ze samen met (zorg-) of duurzaamheidsprofessionals uit en deelt deze in het ervaringsnetwerk Zinnige Zorg en met de rest van het land. Heb je groene FIT-initiatieven of wil je deze initiatieven ontvangen?

Een overzicht van de nieuwste groene FIT-initiatieven:

Freezer Challenge: -70 is het nieuwe -80 (Radboudumc)

In het Radboudumc staan ongeveer 180 Ultralow diepvriezers waarin medische monsters worden bewaard. Deze vriezers hebben door de lage temperatuur van -80°C een hoog energieverbruik. Met de Freezer Challenge heeft het Radboudumc onderzocht of dit anders kan en met succes: het blijkt dat de vriezers ook bij -70 graden dezelfde kwaliteit bieden. Door de vriezers op te ruimen, oude vriezers uit te zetten en de temperatuur te verhogen naar -70°C , is het energiegebruik nu 26% lager. Dit zorgt voor 88 ton minder CO_2 -uitstoot per jaar. Dat is net zoveel als 49 retourvluchten Amsterdam - New York.

Herbruikbare OK mutsen (Amsterdam UMC)

Op de OK van ziekenhuizen worden veel wegwerpartikelen gebruikt. In het Amsterdam UMC is de wegwerp OK muts vervangen door een herbruikbare muts die na gebruik gewassen wordt. Het model (met 3 maatvarianten) is door het Amsterdam UMC en CleanLease ontwikkeld. Bij het Amsterdam UMC worden nu ieder jaar 700 wasbare mutsen gebruikt in plaats van 100.000 wegwerp mutsen. De wasbare mutsen worden 150 keer gebruikt en daarna gerecycled. Dit levert jaarlijks een besparing op van ongeveer 700 kg afval en ruim 1000 kg CO_2 -uitstoot (inclusief de extra energie die nodig is voor het was-proces). Meer informatie?

Herbruikbare partusset (UMC Utrecht & UMC Groningen)

Voor vaginale bevallingen in het ziekenhuis worden frequent wegwerp (=disposable) partussets gebruikt. Dit zorgt voor veel afval en grondstofverbruik. Het UMC Utrecht en UMC Groningen maken beide gebruik van een herbruikbare (=reusable) partusset. Deze kan na aanschaf vele malen, tot wel 500 keer, gebruikt worden. Hierdoor worden er minder producten aangeschaft, met als gevolg minder verbruik van grondstoffen, minder afval productie en minder CO_2 -uitstoot in de gehele keten. Het UMC Groningen gebruikt hierdoor nog maar 12 herbruikbare partussets per jaar, in plaats van 1300 wegwerp sets.

10% minder jodiumhoudend contrast (Radboudumc)

Als een patiënt een scan heeft gehad wordt de contrastvloeistof uitgescheiden via de urine en komt de vloeistof via het riool in de waterzuiveringsinstallatie terecht. In tegenstelling tot veel andere stoffen en medicijnen, wordt contrastvloeistof niet of slecht verwijderd door de zuiveringsinstallatie. Daardoor komt het in het oppervlaktewater terecht en wordt het ook al teruggevonden in ons drinkwater. Doordat het Radboudumc gebruikmaakt van een speciale contrastpomp wordt verspilling van contrastvloeistof voorkomen. Er wordt zelfs minstens 10% vloeistof bespaard, waardoor er 10% minder contrastvloeistof in het oppervlaktewater terechtkomt.

Onze gezamenlijke inzet op duurzaamheid

Als zorgsector zijn we verantwoordelijk voor maar liefst 7% van de CO₂-uitstoot. Het is dan ook noodzakelijk dat we gezamenlijk onze verantwoordelijkheid nemen. Onderstaande initiatieven tonen aan dat verduurzamen niet altijd ingewikkeld hoeft te zijn. Het is vaak een kwestie van starten, van elkaar leren en implementeren. Juist de kleinere stappen dragen bij het realiseren van grote doelstellingen op het vlak van duurzaamheid. Een kijkje in de keuken bij de partners:

Passende zorg kan voor 25% bijdragen aan verlagen van de CO₂-uitstoot

Uit onderzoek van het Radboudumc, Omring en Coöperatie VGZ blijkt dat passende zorg de CO₂-uitstoot met 25% kan verlagen in 2030. Operaties stoten de meeste CO₂ uit, maar de polikliniek stoot meer uit, door de grote aantallen afspraken (o.a. grote hoeveelheid patiëntverkeer, elektra & warmte). De concrete zorginhoudelijke initiatieven (Good Practices) hebben een positief effect op het verminderen van de uitstoot. Zo ziet het Radboudumc dat doordat patiënten minder in het ziekenhuis hoeven te verblijven (vb. stroke unit without beds) dat dit ook een positief effect heeft op de uitstoot, mits je de bedrijfsvoering hierop aanpast. In Q1-2022 gaan we ook met GGZ partners kijken wat het effect van passende zorg op CO₂ in de GGZ is. Kortom wordt vervolgd!

De Slimme Thermometer bij Thebe

Thebe werkt sinds kort met de Slimme Thermometer. Daarvoor werd door verpleegkundigen en verzorgden de temperatuur van de voedingskoelkasten wekelijks handmatig gemeten en de temperatuur van de medicijnkoelkast zelfs dagelijks. Sinds kort wordt de temperatuur automatisch op afstand uitgelezen. De coördinator gastvrijheid krijgt automatisch een signaal via een e-mail, SMS of WhatsApp als de temperatuur afwijkt. Hierdoor kunnen verpleegkundigen en verzorgenden gemiddeld zo'n 4 uur meer tijd per week besteden aan de zorg voor cliënten per locatie. Ook wordt voedsel- en medicijnverspilling tegengegaan. Als de temperatuur afwijkt, wordt er namelijk direct een signaal gegeven.

Besparing CO₂ op de OK bij het ETZ

Wist je dat 20 tot 30% van de CO₂-voetafdruk van een ziekenhuis van het operatiecomplex komt?

Anesthesioloog Lise van Turenhout van het ETZ vertelt aan het Landelijk Netwerk de Groene OK hoe je op de OK energie kunt besparen. Zij geeft 6 tips:

- 1 Wees bewust - een hele verdieping aan apparatuur is nodig om de OK draaiende te houden.
- 2 Onderzoek luchtbehandeling - de luchtbehandeling gebruikt 90% van de energie voor de OK. Gebruik je de OK niet? Zet de luchtbehandeling op de laagste stand.
- 3 Maak het inregelen van de luchtbehandeling per OK mogelijk.
- 4 Ververs lucht op het juiste niveau - voor 85-90% van de operaties is luchtverversing op niveau 2 ook prima (in plaats van niveau 1).
- 5 Gebruik je een apparaat niet? Schakel het dan uit. Neem het op in de checklist zodat niemand het vergeet.
- 6 Doe het licht uit.

Binnen het ETZ is de afdeling Techniek druk bezig om deze tips goed door te voeren. Zo draait de luchtbehandeling op de locatie ETZ TweeSteden een lager toerental als er geen operaties gepland staan. In de OK zijn aanwezigheidssensoren geplaatst waar de luchtbehandeling op wordt gestuurd. Op de locatie ETZ Elisabeth werkt de OK in de avond op deze aanwezigheidssensoren. Als dit goed werkt gaan ze het ook overdag doorvoeren.

Omring van start gegaan met Green Teams

Omring is vanaf 10 oktober (op dag Dag van de Duurzaamheid) gestart met Green Teams. Binnen Omring zijn er veel collega's die zelf heel graag in de dagelijkse praktijk hun steentje willen bijdragen aan duurzaamheid en inclusiviteit. Medewerkers kunnen via een van de Green Teams samen met collega's aan de slag om hun

eigen locatie of afdeling (en Omring) nog een stukje mooier en duurzamer te maken!

VerduurSamen bij Noordwest: van afval naar grondstof

Begin augustus is Noordwest Ziekenhuisgroep op de locatie Alkmaar gestart met het gescheiden inzamelen van hoogwaardige kunststof vellen die om instrumentarium pakketten zitten, ook wel 'blue wrap of Meatex' genoemd. Op het operatiecomplex wordt dagelijks gebruikgemaakt van veel instrumentarium pakketten en er komt dus een grote hoeveelheid van dit materiaal vrij. De eerste maand dat ze zijn gestart met het gescheiden inzamelen hebben ze al 200 kg afval ingezameld. De vellen worden verwerkt tot granulaat en daarna gebruikt als nieuwe grondstof. In november volgt locatie Den Helder, en in januari volgen nog enkele afdelingen met veel instrumentarium. Het is een mooie stap in duurzaamheid!

Máxima MC ondertekent Green Deal Zorg Eindhoven 2.0

Máxima MC is een van de vijftien grote gezondheidsinstellingen uit de regio Eindhoven die samen met twaalf gemeenten werken aan de zogenaamde Green Deal Zorg Eindhoven 2.0/MRE. De komende drie jaar gaan de betrokken partijen samen grote stappen zetten in het verduurzamen van de bedrijfsvoering. Het doel van de Green Deal Zorg is om de milieuprestaties van zorginstellingen te verbeteren door energie te besparen, efficiënter met afval en water om te gaan, voedselverspilling tegen te gaan en vervoersbewegingen te beperken. De zorginstellingen moeten binnen drie jaar na ondertekening van de Green Deal minimaal het bronzen niveau van de Milieuthermometer Zorg behalen.

CWZ pakt door op afvalscheiding met BAS

Het CWZ is van start gegaan met een programma om het Bewust Afval Scheiden (BAS) te bevorderen binnen het ziekenhuis. Het BAS-programma bestaat uit diverse projecten die één voor één een bijdrage gaan leveren aan het bereiken van de duurzame doelen van het ziekenhuis. Het programma richt zich op alle medewerkers en recent zijn diverse afvalstromen in kaart gebracht mede door middel van een dashboard en afvalscans gemaakt voor diverse afdelingen. Ook de aankomende tijd gaan er nog enkele scans volgen en gaat het CWZ volop aan de slag met het programma BAS!

Ambassadeur in de spotlight

Milieubewust opereren bij staaroperaties wordt opgeschaald en RTL Nieuws besteedt hier aandacht aan!

De afgelopen maanden werd een nieuwe werkwijze overgenomen in ziekenhuizen in Nederland waar staaroperaties worden uitgevoerd: de patiënt hoeft er geen operatiejas meer aan. Een totaal van 20 van de 80 oogklinieken in Nederland opereert inmiddels op de nieuwe manier, daarmee is Nederland op dit vlak koploper binnen Europa. RTL Nieuws besteedde onlangs aandacht aan dit initiatief in het halfachtjournaal (**zie onderstaande video van minuut 18:37 – 21:12**).

In totaal produceerden alle staaroperaties in Nederland een stapel van ruim 150.000 patiëntjassen per jaar - die allemaal in de vuilnisbak belandden. Dat aantal wordt nu in hoog tempo kleiner, het zijn er inmiddels tienduizenden minder. "Ik concludeer dat er grote bereidheid is onder oogartsen om te werken naar meer duurzame oogheelkunde, we zijn onder de indruk van dit succes", aldus initiatiefnemer Sjoerd Elferink, oogarts in het Flevoziekenhuis in Almere.

Onderzoek

Samen met zijn vakgenoot Redmer van Leeuwen, oogarts bij het Universitair Medisch Centrum Utrecht, richtte hij in 2019 een groep op voor oogartsen die duurzamer wilden werken. Na een congres datzelfde jaar waren er twaalf artsen bij aangesloten. Rond diezelfde tijd werd een onderzoek gepubliceerd over het verschil tussen staaroperaties in Engeland en India. "Het blijkt dat ze in India net zo weinig ooginfecties na staaroperaties hebben als in het Verenigd Koninkrijk

- maar ze produceren in India wel 95 procent minder afval tijdens zo'n operatie. Dat zette ons aan het denken", aldus Elferink. Ze besloten dat het weglaten van de wegwerpjasje voor de patiënt tijdens de operatie het eerste concrete actiepoint moest worden.

Goedkeuring

Na een aantal maanden volgde een weloverwogen besluit tot goedkeuring van het Nederlands Oogheelkundig Gezelschap en de VHIG, de Vereniging Hygiëne & Infectiepreventie in de Gezondheidszorg. Daarna sloten zich snel meer ziekenhuizen en oogartsen aan bij het initiatief.

Binnen het ervaringsnetwerk Zinnige Zorg heeft het Catharina Ziekenhuis het goede voorbeeld direct overgenomen. Ook zij gebruiken de jassen niet meer bij staaroperaties. Dit initiatief verlaagt de CO₂-uitstoot van een staaroperatie met 1,6 kg en voorkomt onnodig grondstofgebruik en verbranding van afval. Welke partners binnen het netwerk Zinnige Zorg volgen?

"Ik concludeer dat er grote bereidheid is onder oogartsen om te werken naar meer duurzame oogheelkunde"

Koploper

In Europa trekt het Nederlandse initiatief de aandacht. Elferink opende eind september in Milaan het jaarlijkse internationale congres van oogartsen waar 9000 specialisten kwamen. "Er was veel interesse", concludeerde hij. "Er blijkt nog geen ander land in Europa te zijn waar deze duurzame manier van werken gemeengoed is geworden. Nederland loopt hiermee voorop."

Nieuwe gezichten

- Vanaf 1 augustus 2022 is Marcel Visser toegetreden als nieuw lid van de Raad van Toezicht van Thebe. Ook is Marcel vanaf 1 augustus gestart als bestuurder in het Máxima Medisch Centrum.
- Vanaf 1 september 2022 is Jos Adriaans de nieuwe interim bestuurder van Thebe.
- Per 1 november treedt Ankie van Rossem aan als nieuw lid van de Raad van Bestuur van het CWZ.
- Per 1 november treedt Jean-Pierre van Beers aan als lid van de Raad van Bestuur van het CWZ. Jean-Pierre is sinds 1 juni jl. reeds werkzaam in CWZ als interim bestuurder.

Vertrek

- Vanaf 10 oktober is Harm Jan Zwaveling (voormalig voorzitter RvB MMC) gestart als interim lid RvB van het Spaarne Gasthuis. Namens het gehele Netwerk wensen wij Harm Jan veel succes bij het Spaarne!

Kamerdebatten

2 november 13.00 - 17.00 uur

Commissiedebat Geestelijke Gezondheidszorg

9 november 10.00 – 15.00 uur

Commissiedebat Acute Zorg

8 december 10.00 – 14.00 uur

Commissiedebat Leefstijlpreventie

De debatten van 2023 volgen in de volgende nieuwsbrief!

Bijdrage aanleveren?

Deze nieuwsbrief verschijnt elk kwartaal en wordt samengesteld door de communicatieadviseurs van de verschillende partners.

Heb jij ook nieuws voor deze nieuwsbrief?

Mail je input naar Celine van de Haterd via c.vandehaterd@vgz.nl

COÖPERATIE VGZ

**Voorop in gezondheid en zorg.
Voor iedereen.**